

Doorgrond hen die u het meest nabij staan

(ontleend aan en geïnspireerd door een tekst van Catherine Vanderlinden)

Waarover droomde je moeder voordat jij werd geboren? Wat maakte je vader mee voordat hij een gezin kreeg? Hoe hebben zij de oorlog beleefd en hoe zijn zij die doorgekomen?

Vragen waar veel (volwassen) kinderen geen idee van hebben.

Vragen stellen kan leiden tot hele mooie gesprekken.

Stamboomonderzoekers zoeken naarstig op internet en speuren in archieven naar hun (verre) voorouders. Ze bouwen daarmee het noodzakelijk skelet op van familie en verre verwanten. Ze missen de boot als ze de verkeerde prioriteiten stellen en 'het vlees op de botten' van nu vergeten. Interview nu je ouders en grootouders, ooms en tantes, broers en zussen als dat nu nog kan! Ook al omdat het zo voor de hand liggend is, wordt dit aspect maar al te vaak vergeten of er wordt (te) laat aan begonnen. De stamboomonderzoeker legt de gevonden stamboomgegevens vast op papier, doet dat in mappen of vult de database in een genealogie computerprogramma. Soms volgt er zelfs een publicatie. Kostbare, bijeen gesprokkelde genealogische gegevens gaan vaak verloren als de onderzoeker plotseling komt te overlijden en de resultaten van vele uren onderzoek niet zijn veilig gesteld. Hoogst zelden tekent de genealoog zijn / haar eigen levensverhaal op. Daar moeten anderen maar naar vragen....

Het is vreselijk en een gemiste kans als de mensen uit wie jij bent voortgekomen intieme vreemden voor je blijven. De meeste ouders vinden gesprekken over hun leven spannend en zinvol. Soms hopen ze zelfs stiekem op je belangstelling. Hun antwoorden leiden vaak ook tot een beter inzicht over het hoe en waarom van bepaalde achtergronden. Soms duikt er nieuwe informatie op. Iedereen met oprechte belangstelling voor zijn (voor)ouders kan een boeiend gesprek met hen voeren. Lastig? Zeker, maar ik help u graag op weg met onderstaande vragen voor als u er nog even in moet komen. Maar praat! Zorg dat u de mensen doorgrond die vaak lang en het dicht bij u staan. Zij mogen immers geen vreemden voor u zijn en blijven.

Een goed gesprek voeren

- Neem de tijd en creëer een sfeer van veiligheid met elkaar. Zorg dat jullie niet worden onderbroken door een (mobiele) telefoon of door een onverwacht bezoek. Maak tijdig een afspraak en geef daarbij aan wat uw bedoeling is..
- Begin met feitelijke informatie. Bedenk dat open vragen, vragen die niet alleen met 'ja' of 'nee' beantwoord kunnen worden, interessantere informatie en reacties opleveren en accepteer en respecteer als iemand iets niet kwijt wil over een onderwerp wat (nog) niet 'voor de pers' is bedoeld en in vertrouwen wordt meegedeeld.

- Stiltes kunnen functioneel zijn. Vaak voeren ze mensen naar diepere lagen van zichzelf.
- Luister actief en oprecht. Houd uw eigen gedachte voor u. NIVEA = Niet Invullen Voor Een Ander; die ander heeft het podium. Er zijn al genoeg mensen die even luisteren om vervolgens zelf het woord te kunnen nemen.
- Wat iemand heeft meegemaakt in zijn/haar leven en hoe hij/zij daarop reageert is persoonlijk, zijn/haar belevenis, gevoel, ervaring, visie. Het helpt de verteller als u uw oordeel uitstelt ook al heeft een medaille 2 kanten. Soms is er nog hoor en wederhoor mogelijk.
- Het kan zijn dat ouders of verzorgers niet hetzelfde verhaal hebben, Ook dan geldt: geef geen commentaar.
- Bereid u voor en lees u in. Er zijn goede boeken die bijvoorbeeld gaan over de leefomgeving en –periode van uw (voor)ouders. Vaak kan een fotoboek of fotoalbum helpen het gesprek op gang te brengen en een verdrongen of vergeten voorval in herinnering terugbrengen. Ook plaatselijke heemkundekringen kunnen u met eerder onderzoek of bronnen in hun bibliotheek hierin de weg wijzen en u op weg helpen.
- Het zou kunnen dat u door het gesprek tot nieuwe inzichten komt. Schrijf ze op en deel ze met elkaar. Wellicht leiden de gesprekken tot meer begrip.
- Stamboomonderzoek doet u doorgaans voor uzelf, het is uw zinnige vrijetijdsbesteding. U heeft alleen niet het eeuwige leven. Stel uw gegevens veilig en zorg dat uw eventuele nazaten en verwanten weten van uw hobby. Dat zij weten wat u er mee beoogt en wat er later mee moet gebeuren. U legt nu dingen vast om hen te laten weten dat ook u er bent geweest, in uw leefperiode, maar zorg er voor dat zij die informatie ook (op termijn) tot zich kunnen nemen.

De geboorte en jeugd jaren

Waar bent u geboren? En wanneer? Onder welke omstandigheden was dat? Wie was erbij? Was vader in de buurt? Was het een makkelijke of moeilijke bevalling? Waren er complicaties? Waar woonde u als kind? In welk huis en in welke buurt? Was het een goede buurt of niet? In welk dorp of welke stad? Bent u vaak verhuisd? Hoe vaak? Waarheen? En waarom? Hoe vond u dat? In welke volgorde zijn uw broers en zussen geboren? En wat is er van hen geworden? Had u dat verwacht? Met welke broer of zus speelde u het vaakst? En met wie buiten het gezin? Welk spel speelde u graag als kind? En wat was uw lievelingsverhaal? En boek? Wat vond u als kind fijn om met het gezin te doen? Deden jullie dat vaak? Gingen jullie op vakantie? Waar naartoe? Hadden jullie een familiemotto? En zo ja, wat was dat? Wat wilde u als kind graag worden?

Gezondheid en welzijn

Heeft u in uw jeugd bepaalde ziektes gehad? Zo ja, welke? Heeft dat uw leven beïnvloed? Zijn er familieleden in de afgelopen twee, drie generaties aan dezelfde doodsoorzaak overleden? Denkt u daarover na? Heeft u gezondheidsklachten waarover u zich zorgen

maakt? Zo ja, wat doet dat met u? Weet u of zulke klachten ook bij andere familieleden voorkomen?

School, opleiding, werk en vrije tijd

Hoeveel jaren bent u naar school geweest? Welke scholen waren dat? Hadden uw ouders verwachtingen op dit punt? Hoe heeft u die verwachtingen ervaren? Had u bijzondere talenten? En had u misschien ook handicaps of minpunten waarvan u last had? Heeft u trainingen of opleidingen buiten de school om genoten? In bijvoorbeeld muziek, kunst of sport? Wat verwachtte(n) uw ouder(s) van de jongens in het gezin? En van de meisjes? Heeft u zelf uw beroep gekozen? Welke banen heeft u gehad? Wat maakte dat u daar terecht kwam? Waar bent u trots op? Hoe bracht u uw vrije tijd het liefst door? Had u hobby's? Ging u uit? Kon u in die tijd op vakantie? En met wie ging u dan en waar ging u dan heen? Wanneer bent u uit huis gegaan? Hoe verliep dat?

Geluk en verlies

Wat zijn de favoriete verhalen en anekdotes in onze familie? Hebben wij tradities? Waarover mocht nooit gesproken worden in de familie? Zijn er geheimen? Heeft dat geheim invloed op u gehad? Zijn er (verdrietige) gebeurtenissen uit uw verleden die u niet unt loslaten? Hoe ging u daarmee om? Wie (of wat) bent u verloren onderweg? Wat ziet u als de belangrijkste, meest ingrijpende verliezen in uw leven? Heeft u wel eens om hulp moeten vragen? Welke momenten beschouwt u als geukkigste? En tijdens welke gebeurtenissen was u gelukkig? Wat geeft u hoop voor de toekomst? Wat geeft u zorg? Hebt u het contact met de (klein)kinderen dat u graag wilt? Zo niet, waar komt dat door? Welke levenslessen wilt u uw (klein)kinderen vertellen?

Het eigen gezin, belangrijke relaties en gebeurtenissen.

Hoe heeft u papa ontmoet? Hoe was jullie verkeringstijd? Wat deed jullie besluiten te trouwen of te gaan samenwonen? Hoe oud waren jullie toen? Was papa uw eerste liefde? Met wie heeft u nog meer verkering gehad? Accepteerde uw schoonfamilie u? Of hebben zich problemen voorgedaan? Wilden papa en u allebei kinderen? En hebben jullie het aantal meisjes en jongens gekregen dat jullie wilden? Had u het graag anders verdeeld gezien? Heeft u miskramen meegemaakt? Heeft u ooit voor abortus moeten kiezen? Hoe was het om ons op te voeden? Wie en wat gaf u er de houvast en inspiratie voor? Wat vond u het leukste? En wat het moeilijkste? Zat u altijd op één lijn met papap? Heeft u regels uit uw eigen opvoeding gebruikt? Heeft u zelf regels gemaakt? Hoe vond u onze gezinsvakanties? Had u in ons gezin genoeg tijd voor uw eigen interesses en talenten? Bent u tevreden met hoe het gelopen is in ons gezin? Bent u nog bezorgd over ons, de kinderen en de kleinkinderen? Heeft u nog wensen in de omgang met ons? In welke opzichten?

Als uw ouders gescheiden zijn, kunt u uw moeder en op een ander moment uw vader vragen of ze wil vertellen hoe dat naar haar/zijn mening gekomen is. Als ze/hij dat niet wil vertellen, vraag dan niet waarom dat zo is en dring niet aan. Misschien komt het ooit nog. Houd er rekening mee dat haar/zijn antwoord u pijn kan doen. Bewaar uw commentaar voor uzelf. Als ze/hij er wel over wil vertellen, vraag dan welke gevolgen de

scheiding voor haar/hem had? En hoe ze/hij zichzelf heeft herpakt en misschien wel hervonden.

En tot slot

Wie bent u dankbaar? Op welke eigenschap van uzelf bent u trots? En waarom? Voor wie of wat bent u bang? Wat zou u anders hebben gedaan als u de tijd kon terugdraaien? Hoe wilt u worden herinnerd? Wie zou u graag (nog) eens willen ontmoeten en waarom?

Door mij hiervoor aanbevolen literatuur:

- Hoe God verdween uit Jorwerd door Geert Mak
- Gouden Jaren en Het goede leven door Annegreet van Bergen
- Het dorp, de lagere school en de Mulo door Wim Daniëls
- De jaren 50 en De jaren 60 door Jack Botermans en Wim van Grinsven
- Mam, vertel eens..... door Elam van Vliet. In deze serie zijn ook boeken verschenen met vragen voor papa, oma en opa.

Bronnen

1. <https://www.yory.nl/vragenlijst-familie-interview/>

2. Artikel Brabants Dagblad Magazine 9 mei 2020

Intieme vreemden door Catherine Vanderlinden (tekst)

En kijk ook nog eens naar bronnen in de openbare bibliotheek en de bibliotheek van uw heemkundekring en/of genealogische vereniging die u bij het vastleggen van uw familiegeschiedenis behulpzaam kunnen zijn.

Veel succes!